

V Bruseli 6. 11. 2019
COM(2019) 565 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**o vykonávaní odporúčania Rady o podpore zdraviu prospešných pohybových aktivít vo
všetkých sektoroch**

1. ÚVOD A KONTEXT

V odporúčaní Rady o podpore zdraviu prospešných pohybových aktivít (HEPA) vo všetkých sektoroch (ďalej len „odporúčanie Rady“)¹ prijatom v novembri 2013 sa Komisia vyzýva, aby každé tri roky predkladala správu o vykonávaní a pridanej hodnote tohto odporúčania. Prvá správa o pokroku bola uverejnená v decembri 2016 a vzťahovala sa na obdobie 2014 – 2016². Toto je druhá správa, ktorá sa vzťahuje na obdobie 2017 – 2019.

Hoci šport a pohybové aktivity prispievajú k fyzickému, duševnému a spoločenskému zdraviu, z osobitného prieskumu Eurobarometra v oblasti športu a pohybových aktivít z roku 2018³ vyplýva, že priveľa ľudí v EÚ nedosahuje v tejto oblasti ani minimálnu úroveň odporúčanú Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO). Cieľom odporúčania Rady je tento problém riešiť. Zapájanie sa do športu a pohybových aktivít sa líši v závislosti od veku, pohlavia, úrovne vzdelania a sociálno-ekonomického zázemia, ako aj medzi jednotlivými krajinami, čo naznačuje, že vnútroštátne politiky a usmernenia môžu mať vplyv na správanie. V odporúčaní Rady sa členské štáty EÚ nabádajú, aby vypracovali národné stratégie a akčné plány na podporu pohybových aktivít zahŕňajúce všetky príslušné sektory, okrem iného aj šport a zdravie. Takisto sa nabádajú, aby navzájom a s Komisiou úzko spolupracovali a pravidelne si vymieňali informácie a najlepšie postupy.

Tento prehľad o vykonávaní odporúčania Rady poukazuje na pozitívny vývoj vrátane prijatia niekoľkých nových politík, zlepšenia medzisektorovej spolupráce na vnútroštátnej úrovni a posilnenej cezhraničnej spolupráce.

2. METÓDA

V prílohe k odporúčaniu Rady sa uvádza súbor 23 ukazovateľov (ďalej len „rámec monitorovania“), ktoré sa používajú na monitorovanie pokroku dosiahnutého v členských štátoch v oblasti politík na podporu HEPA a na hodnotenie úrovne pohybových aktivít. Za uplatnený sa ukazovateľ považuje vtedy, keď členský štát zaviedol politiku alebo program, ktoré sa sledujú pomocou tohto ukazovateľa.

V odporúčaní Rady sa jednotlivé členské štáty EÚ vyzvali, aby určili národné kontaktné miesta pre HEPA, ktoré by na vnútroštátnej úrovni koordinovali zber informácií pre rámec monitorovania. Sieť kontaktných miest sa od prvej správy o pokroku v plnení

¹ Odporúčanie Rady z 26. novembra 2013 o podpore zdraviu prospešných pohybových aktivít vo všetkých sektoroch, Ú. v. EÚ C 354, 4.12.2013, s. 1.

² COM(2016) 768 final.

³ Len dvaja z piatich Európanov (40 %) cvičia alebo športujú aspoň raz týždenne vrátane 7 % Európanov, ktorí tak robia pravidelne (najmenej päťkrát za týždeň). Navyše takmer polovica respondentov (46 %) nikdy necvičí ani nešportuje.

odporúčania Rady stretla päťkrát⁴, a to s podporou Komisie a WHO. Tieto zasadnutia sa využili ako fórum na rozšírenie medzisektorovej spolupráce zahŕňajúcej ďalšie dôležité zainteresované strany z tejto oblasti. Podpora pohybových aktivít si vyžaduje multisektorový prístup. Koordinovaný a jednotný postup vo všetkých príslušných sektoroch zamedzuje duplicitu a nezrovnalostiam. Napríklad zasadnutie, ktoré sa konalo v októbri 2018 v Luxemburgu, bolo zorganizované ako spoločné zasadnutie so skupinou na vysokej úrovni pre výživu a fyzickú aktivitu, ktorá bola zriadená v rámci politiky v oblasti zdravia. Na zasadnutí, ktoré sa konalo v júni 2019 v Bruseli, sa zúčastnili zástupcovia členských štátov v skupine na vysokej úrovni pre výživu a fyzickú aktivitu a vo Výbore pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov (program na podporu konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka v školách), ktorý bol zriadený v rámci poľnohospodárskej politiky.

Od nadobudnutia účinnosti odporúčania Rady spolupracovala Komisia s WHO na podpore členských štátov a ich kontaktných miest prostredníctvom programu Erasmus+. Údaje použité v tejto správe zozbierali národné kontaktné miesta.

V tejto správe o pokroku sa zohľadňujú aj príspevky od WHO⁵ a od pracovnej skupiny Rady pre šport.

3. EURÓPSKY INFORMAČNÝ PORTÁL WHO O ZDRAVÍ (*WHO EUROPEAN HEALTH INFORMATION GATEWAY*) A PREHLADY O JEDNOTLIVÝCH KRAJINÁCH TÝKAJÚCE SA HEPA

Všetky údaje zozbierané prostredníctvom rámca monitorovania sa vkladajú do Európskeho informačného portálu WHO o zdraví⁶, ktorý WHO spustila v roku 2016 s cieľom nahradiť Európsku databázu o výžive, obezite a fyzickej aktivite. Portál poskytuje všetkým 53 členským štátom WHO v európskom regióne jednoduchý prístup k údajom, informáciám a zdrojom týkajúcim sa zdravia a zlepšovaním informácií, ktoré sú základom politiky, zároveň pomáha zlepšovať zdravie Európanov. Toto interaktívne jednotné kontaktné miesto poskytujúce informácie o zdraví umožňuje vizualizáciu a analýzu údajov o viac ako 3 500 ukazovateľoch.

Komisia úzko spolupracovala s WHO pri zostavovaní príspevkov členských štátov EÚ do prehľadov o jednotlivých krajinách týkajúcich sa pohybových aktivít⁷, ktoré boli

⁴ Tieto zasadnutia sa konali v apríli 2017 v Toledu, v novembri 2017 v Záhrebe, v júni 2018 v Budapešti, v októbri 2018 v Luxemburgu a v júni 2019 v Bruseli.

⁵ Pozri záverečnú správu z dohody o grante s WHO týkajúcu sa podpory pohybových aktivít v Európskej únii, ktorej cieľom je prispieť k dosiahnutiu celosvetového cieľa WHO, ktorým je znížiť do roku 2025 úroveň nedostatočnej pohybovej aktivity v členských štátoch EÚ o 10 %, a to prostredníctvom podpory vykonávania odporúčania Rady a stratégie WHO pre Európu v oblasti pohybových aktivít na obdobie 2016 – 2025: www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/414298/PROMPEAU-Technical-report-final_2.pdf.

⁶ <https://gateway.euro.who.int/en/themes/obesity-physical-activity-and-nutrition/>.

⁷ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/data-and-statistics/physical-activity-fact-sheets>.

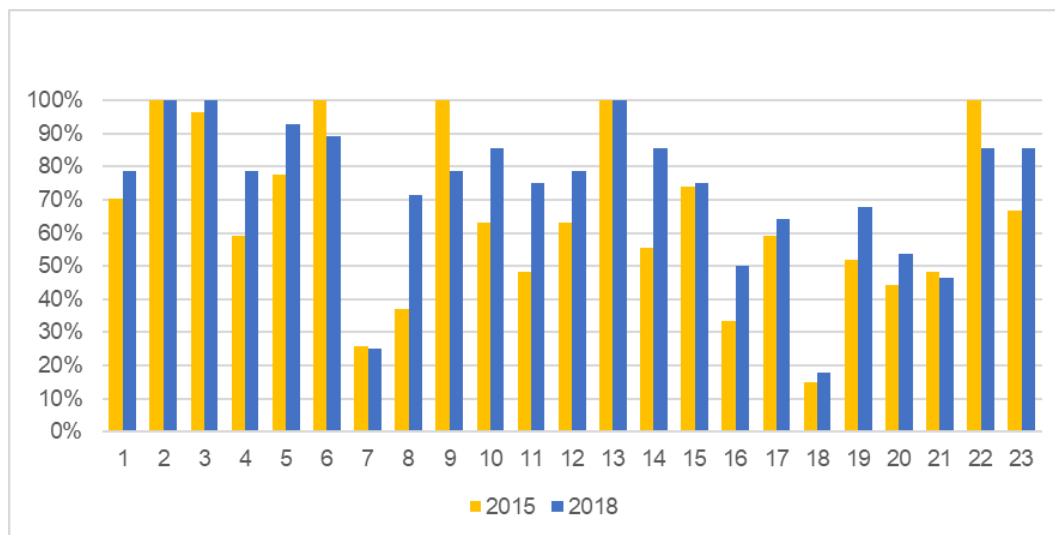
uverejnené v septembri 2018. V prehľadoch sa zhŕňajú informácie o riešení nedostatočnej pohybovej aktivity na politickej úrovni. Vypracované boli aj tematické prehľady o pohybových aktivitách zamerané na zdravie a vzdelávanie, v ktorých sa zhŕňa súčasný stav podpory pohybových aktivít v týchto dvoch sektoroch a uvádza výber dosiahnutých úspechov alebo príkladov osvedčených postupov z členských štátov EÚ. Tieto úspešné politické opatrenia môžu byť inšpiráciou pre vypracovanie a rozšírenie nových iniciatív na podporu pohybových aktivít v týchto sektoroch.

4. VYPRACOVANIE A VYKONÁVANIE POLITIKY V OBLASTI HEPA NA VNÚTROŠTÁTNEJ ÚROVNI

Údaje o uplatňovaní 23 ukazovateľov na vnútroštátnej úrovni zozbieralo všetkých 28 členských štátov EÚ. Zozbierané údaje poskytujú dobrý prehľad o podpore HEPA v EÚ.

Od prvej správy došlo k všeobecnému zvýšeniu počtu krajín, ktoré majú politiky a stratégie na podporu pohybových aktivít obyvateľstva. Väčšina krajín nahlásila údaje z vnútroštátnych systémov monitorovania pohybových aktivít a dohľadu nad nimi. Je to povzbudivé, keďže takéto údaje umožňujú analýzu trendov a identifikáciu účinných opatrení, ako aj oblastí politiky a skupín obyvateľstva, ktorým sa nevenuje dostatočná pozornosť. Povzbudivý je aj vyšší počet krajín s vnútroštátnym koordinačným mechanizmom a s osobitnými finančnými prostriedkami vyčlenenými na HEPA z viacerých sektorov. Z toho vyplýva, že čoraz viac krajín používa komplexný, multisektorový prístup k podpore pohybových aktivít a že sa čoraz viac uznáva ich dôležitosť.

Od roku 2015 do roku 2018 možno pozorovať celkové zlepšenie v 16 ukazovateľoch, z ktorých jedenásť sa zlepšilo o viac ako 20 % (pozri obrázok 1). Pri priamom porovnávaní údajov za roky 2015 a 2018 však treba byť opatrný, keďže metódy prieskumu boli mierne odlišné, nové kontaktné miesta mohli zbierať údaje rôznym spôsobom a v roku 2018 odpovedalo na prieskum viac členských štátov ako v roku 2015 (Grécko sa na prieskume v roku 2015 nezúčastnilo). Ukazovatele, ktoré v roku 2015 spĺňalo len niekoľko krajín (napríklad ukazovatele 7 a 18, ktoré sa týkajú používania usmernení), však stále neboli nahlásované dostatočne. Fínsko je jedinou krajinou, ktorá v plnej miere riešila a uplatňovala všetkých 23 ukazovateľov rámca monitorovania (pozri prílohu).

Obrázok 1 – Počet členských štátov, ktoré spĺňajú 23 ukazovateľov

Ďalej v texte sa uvádza prehľad výsledkov rámca monitorovania. Podrobné informácie o krajinách nájdete na Európskom informačnom portáli o zdraví⁸ a v prehľadoch o jednotlivých krajinách týkajúcich sa pohybových aktivít.

Vnútroštátne politické odporúčania týkajúce sa HEPA sa zaviedli v 22 krajinách. V deviatich z nich sa odporúčania zakladali výlučne na globálnych odporúčaní WHO týkajúcich sa pohybových aktivít v záujme zdravia, zatiaľ čo v piatich krajinách sa použili iné odporúčania. Desať krajín sa riadilo inými medzinárodnými odporúčaniami alebo ich kombináciou.

Dvadsaťdva krajín oznámilo, že majú **vnútroštátny koordinačný mechanizmus** na podporu pohybových aktivít. Rozsah tohto mechanizmu je široký: od malých pracovných skupín pre koordináciu zložky týkajúcej sa pohybových aktivít v rámci národného akčného plánu v oblasti neprenosných ochorení až po ministerské rady na vysokej úrovni.

Pridelenie osobitných **finančných prostriedkov na podporu HEPA** je významným ukazovateľom opatrení, ktoré prijímajú vlády a sektory verejnej správy na podporu pohybových aktivít. Dvadsaťšesť krajín oznámilo, že na podporu HEPA poskytli osobitné finančné prostriedky, pričom väčšinu z týchto prostriedkov poskytli sektory športu a zdravia.

Všetky krajiny nahlásili aspoň jednu **vnútroštátnu politiku „športu pre všetkých“** alebo akčný plán na podporu pohybových aktivít. Celkovo bolo nahlásených 148 politík „športu pre všetkých“ alebo iných vnútroštátnych politík či akčných plánov v oblasti HEPA. Do vykonávania vnútroštátnych politík alebo akčných plánov v oblasti pohybových aktivít bol najčastejšie zapojený sektor športu.

⁸ <https://gateway.euro.who.int/en/themes/obesity-physical-activity-and-nutrition/>.

Sedem krajín oznámilo, že sa použili **usmernenia pre „športové kluby pre zdravie“**. Takéto usmernenia podnecujú športové kluby, aby investovali do športových aktivít súvisiacich so zdravím a do propagácie súvislosti medzi zdravím a športovými aktivitami. Ďalších desať krajín oznámilo používanie podobných programov, usmernení alebo rámcov pre športové kluby alebo športové zväzy.

Dvadsaťštyri krajín uviedlo, že majú programy na **podporu pohybových aktivít medzi osobitnými skupinami**. Zo 148 oznámených politík a akčných plánov na podporu HEPA bolo 72 zacielených na osobitné skupiny. Medzi týmito skupinami figurovali najčastejšie osoby s nízkym sociálno-ekonomickým postavením, starší ľudia a osoby so zdravotným postihnutím. Dvadsať krajín oznámilo osobitné politiky, programy alebo nákladové stimuly na zlepšenie prístupu **sociálne znevýhodnených skupín** k cvičebným zariadeniam a 13 krajín oznámilo komunitné programy na podporu pohybových aktivít medzi **staršími ľuďmi**.

Dvadsaťjeden krajín má vnútroštátny program alebo systém na podporu **poradenstva týkajúceho sa pohybových aktivít, ktoré poskytujú zdravotnícki pracovníci** (niekoľko krajín nahlásilo miestne alebo regionálne systémy, alebo projekty, ktoré ešte nefungujú na celoštátnej úrovni). Sedem krajín oznámilo, že ľudia, ktorí poskytujú poradenstvo týkajúce sa pohybových aktivít alebo predpisujú príslušné cvičenia, sú platení z vnútroštátneho systému zdravotného poistenia.

Dvadsaťdva krajín oznámilo, že pohybové aktivity na podporu zdravia sú zahrnuté do **učebného plánu pre jeden alebo viacero typov zdravotníckych pracovníkov**. Všetky krajiny ponúkajú takéto vzdelanie lekárom, 18 krajín ho ponúka aj fyzioterapeutom, 17 krajín zdravotným sestram a jedenásť krajín iným zdravotníckym pracovníkom, ako sú odborníci na výživu, pracovní terapeuti, kineziológovia a lekárnici.

Pokiaľ ide o sektor vzdelávania, všetky členské štáty oznámili, že na školách sa vyučuje **telesná výchova**. Počet hodín poskytovaných v každej krajine sa uvádza v prehľadoch o jednotlivých krajinách. Hodiny telesnej výchovy sú v 21 krajinách povinné na základných školách a v 20 krajinách sú povinné na stredných školách. Dvadsaťštyri krajín nahlásilo aspoň jeden systém, ktorý podporuje pohybové aktivity na školách. Najčastejšie nahlásovaným systémom (20 krajín) boli mimoškolské programy, 15 krajín nahlásilo vnútroštátne iniciatívy zamerané na aktívne školské prestávky a 14 krajín malo systémy na podporu aktívnych prestávok počas vyučovania. Pätnásť krajín oznámilo národný program aktívneho cestovania do školy. O odbornej príprave učiteľov telesnej výchovy v oblasti HEPA podalo správu 21 krajín.

Päť krajín oznámilo, že na vnútroštátnej úrovni zaviedli európske usmernenia na zlepšenie infraštruktúry pre **voľnočasové pohybové aktivity**. Bolo nahlásených niekoľko súvisiacich vnútroštátnych systémov alebo programov na zlepšenie infraštruktúry pre voľnočasové alebo rekreačné pohybové aktivity.

Pätnásť krajín uviedlo, že majú systém na podporu **pohybových aktivít na pracovisku**, a 19 krajín nahlásilo systémy na podporu aktívneho cestovania do práce.

Dvadsaťtri krajín informovalo o vytvorení **národnej kampane na propagáciu pohybových aktivít**, v rámci ktorej sa využilo niekoľko druhov médií. Viac ako jeden druh médií bol v rámci kampane využitý v 21 krajinách.

Plán hodnotenia obsahovalo celkovo 54 % oznámených politik a akčných plánov (v roku 2015 to bolo 77 %).

5. MERANIE PREVALENCIE POHYBOVÝCH AKTIVÍT

Na to, aby bolo možné usmerňovať a rozvíjať primerané a účinné politiky v oblasti pohybových aktivít, ktoré môžu pomôcť pri zvyšovaní účasti a odstraňovaní prekážok, je dôležité plne pochopiť dôvody vysokej úrovne nedostatočnej pohybovej aktivity. Príslušné údaje umožňujú analýzu trendov a identifikáciu účinných opatrení, ako aj oblastí politiky a skupín obyvateľstva, ktorým sa nevenuje dostatočná pozornosť.

Dvadsaťšesť krajín nahlásilo aspoň jeden systém dohľadu nad pohybovými aktivitami v jednom sektore (v porovnaní so 17 v roku 2015) a 24 krajín oznámilo existenciu jedného systému v sektore zdravia. Je ťažké porovnávať úrovne pohybových aktivít obyvateľstva medzi jednotlivými krajinami, keďže na monitorovanie pohybových aktivít sa používajú rôzne metódy a nástroje. V prvej správe z roku 2016 bolo za problém, ktorý treba riešiť, označené zverejňovanie rôznych a niekedy protichodných údajov z rôznych prieskumných nástrojov.

Táto situácia, keď sa na zber údajov v členských štátoch používajú rôzne prieskumné nástroje a dotazníky, zostáva nezmenená. Dvadsaťjeden krajín poskytlo údaje o úrovni pohybových aktivít u dospelých, ktoré pochádzali z nezávislých vnútroštátnych prieskumov. Oznámili sa aj údaje vyplývajúce z prieskumov EÚ (päť krajín oznámilo údaje z prieskumov Eurobarometra v oblasti športu a pohybových aktivít a sedem krajín použilo ako svoje vnútroštátne údaje o úrovni pohybových aktivít výsledky európskeho prieskumu zdravia formou rozhovorov⁹). Nahlásené údaje týkajúce sa detí a mladistvých pochádzali najmä z vnútroštátnych prieskumov alebo z prieskumu správania detí v školskom veku z hľadiska zdravia¹⁰.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti viedla spolupráca, ktorú rozvíjali členské štáty v rámci siete kontaktných miest pre HEPA a s WHO, k projektu EUPASMOS (European Union Physical Activity and Sport Monitoring System – systém Európskej únie na monitorovanie pohybových aktivít a športu)¹¹, ktorý bol financovaný z programu Erasmus+ a do ktorého sa zapojilo 20 členských štátov EÚ. Cieľom tohto projektu je vytvoriť harmonizovaný systém monitorovania športu a pohybových aktivít prostredníctvom rozvíjania integrovaného a spoločného metodického postupu, ktorý poskytne porovnateľné, platné a spoľahlivé údaje o účasti na pohybových aktivitách a

⁹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:European_health_interview_survey_%28EHIS%29.

¹⁰ <http://www.hbsc.org/>.

¹¹ <https://eupasmos.com/>.

športe vo všetkých členských štátoch EÚ. Projekt prinesie údaje a overenú metodiku do polovice roka 2020. Vyplynú z neho aj odporúčania na rozšírenie európskeho prieskumu zdravia formou rozhovorov, ktorý v súčasnosti zahŕňa veľmi obmedzenú časť o pohybových aktivitách.

6. EURÓPSKA ŠTATISTIKA O POHYBOVÝCH AKTIVITÁCH

V odporúčaní Rady sa Komisia vyzývala, aby preskúmala možnosť vytvorenia európskej štatistiky o úrovni pohybových aktivít založenej na údajoch zhromaždených v kontexte rámca monitorovania.

Údaje o pohybových aktivitách sa zbierajú v rámci prieskumov EÚ, najmä európskeho prieskumu zdravia formou rozhovorov, a sú dostupné na webovom sídle Eurostatu, v sekciách „Zdravie“ a „Šport“ databázy Eurobase. V roku 2018 zverejnil Eurostat informačný leták o štatistike týkajúcej sa športu¹² vrátane údajov o úrovni pohybových aktivít pochádzajúcich z európskeho prieskumu zdravia formou rozhovorov z roku 2014. Niekoľko premenných týkajúcich sa pohybových aktivít zahŕňal aj modul o zdraví v rámci štatistiky Európskej únie o príjmoch a životných podmienkach (EU-SILC)¹³, ktorá bola vypracovaná v roku 2017.

V kontexte rámca monitorovania využilo údaje z európskeho prieskumu zdravia formou rozhovorov na oznámenie úrovne pohybových aktivít len sedem členských štátov. Začlenenie európskeho prieskumu zdravia formou rozhovorov do existujúcich vnútroštátnych a regionálnych prieskumov je stále výzvou, a to vzhľadom na rôzne priority prieskumov a organizácií zodpovedných za navrhovanie, validáciu a vykonávanie prieskumov, najmä v krajinách, v ktorých sa účasť na pohybových aktivitách a športe náležite monitoruje. Podľa platného rámcového nariadenia o štatistikách v oblasti verejného zdravia¹⁴ sa tretí európsky prieskum zdravia formou rozhovorov uskutoční v roku 2019. Následné prieskumy sa budú vykonávať podľa pripravovaného nariadenia o integrovanej európskej sociálnej štatistike¹⁵. Eurostat, ďalšie útvary Komisie a členské štáty spolupracujú s cieľom dohodnúť sa na prieskumných nástrojoch a prípadne ich vylepšiť.

7. SPOLUPRÁCA MEDZI ČLENSKÝMI ŠTÁTMI A S KOMISIOU V OBLASTI HEPA

V odporúčaní Rady sa členské štáty nabádajú, aby navzájom a s Komisiou úzko spolupracovali pri podporovaní HEPA tým, že sa budú podieľať na pravidelnej výmene

¹² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-catalogues/-/KS-07-17-123>.

¹³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/european-union-statistics-on-income-and-living-conditions>.

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1338/2008 zo 16. decembra 2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Ú. v. EÚ L 354, 31.12.2008, s. 70.

¹⁵ COM(2016) 551.

informácií a najlepších postupov. Komisia bola vyzvaná, aby uľahčila túto výmenu a podporila členské štáty.

Sieť národných kontaktných miest umožnila užitočnú výmenu osvedčených postupov a podporila spoluprácu EÚ. Na zasadnutiach sa systematicky objavovali prezentácie osvedčených postupov na podporu HEPA s cieľom uľahčiť výmenu skúseností a získaných poznatkov. Navyše bol zostavený súbor osvedčených postupov v podobe tematických prehľadov o zdraví a vzdelávaní (pozri oddiel 3).

Komisia podporila WHO pri poskytovaní technickej pomoci jednotlivým krajinám s cieľom pomôcť im vypracovať usmernenia o fyzickej aktivite založené na dôkazoch, odporúčania a plány pre politiky v oblasti pohybových aktivít v rôznych sektoroch. Usmernenia o fyzickej aktivite boli vypracované pre jednu krajinu. Vytvorené boli aj dve publikácie, ktorých cieľom je pomôcť krajinám vypracovať alebo rozšíriť ich vlastné vnútroštátne usmernenia o fyzickej aktivite¹⁶.

V rokoch 2017 – 2019 EÚ prostredníctvom kapitoly programu Erasmus+ venovanej športu spolufinancovala aj celkovo 33 partnerstiev spolupráce a osem neziskových európskych športových podujatí zameraných na podporu účasti na športe a pohybových aktivitách. Tieto projekty zahŕňali rôzne zainteresované strany z oblasti vysokoškolského vzdelávania, verejné orgány, mimovládne organizácie a športové kluby vo všetkých 28 členských štátoch. Vďaka tomu bolo možné osloviť ľudí v celej EÚ v ich miestnom prostredí a zamerať sa na rôzne skupiny obyvateľstva vrátane detí, starších ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím. V decembri 2017 Komisia zorganizovala zasadnutie zoskupenia na tému „Podpora účasti na športe a pohybových aktivitách“¹⁷, na ktorom sa spojili všetky súvisiace projekty spolufinancované EÚ v rokoch 2014 – 2016 s ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami s cieľom identifikovať výsledky dôležité z hľadiska politiky a ich možné využitie po skončení trvania projektov.

Prostredníctvom programu Horizont 2020, rámcového programu EÚ pre výskum a inováciu, Komisia podporuje iniciatívu spoločného programovania s názvom Zdravým stravovaním za zdravý život (2016 – 2021)¹⁸. Táto iniciatíva spája 26 krajín v rámci Európy aj mimo nej s cieľom zosúladiť vnútroštátne stratégie v oblasti výskumu a inovácie a financovať nový výskum zameraný na súvislosť medzi stravovaním, pohybovou aktivitou a zdravím a prevenciou alebo minimalizáciou neprenosných ochorení spôsobených životným štýlom. S rozpočtom viac ako 85 miliónov EUR už bolo financovaných viac ako 50 projektov, ako napríklad vedomostné centrum zamerané na determinanty stravy a pohybových aktivít (Determinants of Diets and Physical Activity – DEDIPAC)¹⁹, ktoré združuje viac ako 300 vedcov z 13 krajín.

¹⁶ V čase písania tejto správy ešte neboli uverejnené.

¹⁷ https://eacea.ec.europa.eu/sites/eacea-site/files/brochureclustermeetingsport_2018_03.pdf.

¹⁸ <https://www.healthydietforhealthylife.eu/>.

¹⁹ <https://www.wur.nl/en/project/dedipac.htm>.

Členské štáty a Komisia takisto spolupracujú v rámci Európskeho týždňa športu s cieľom zvyšovať informovanosť o prínosoch športu a pohybových aktivít bez ohľadu na vek, pôvod a úroveň fyzickej kondície. V roku 2018 sa Európsky týždeň športu konal vo všetkých krajinách zapojených do programu Erasmus+ a rozšíril sa aj do regiónov Východného partnerstva a západného Balkánu. Vo všetkých zúčastnených regiónoch a partnerských organizáciách bolo zorganizovaných viac ako 48 000 podujatí.

Navyše v septembri 2017 zverejnili Tibor Navracsics, komisár pre vzdelávanie, kultúru, mládež a šport, Vytenis Andriukaitis, komisár pre zdravie a bezpečnosť potravín, a Phil Hogan, komisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, výzvu z Tartu týkajúcu sa zdravého životného štýlu s cieľom podporiť zdravý životný štýl v Európe, a to najmä u detí. O dva roky neskôr z prvých výsledkov vyplýva, že na boj proti nezdravému stravovaniu a nedostatočnej pohybovej aktivite Komisia využíva viac finančných prostriedkov, viac zvyšuje informovanosť a zhromažďuje viac vedomostí ako pred 2 rokmi.

Komisia je v neposlednom rade odhodlaná pomáhať miestnym a regionálnym orgánom podporovať šport a zdravý životný štýl, keďže majú k verejnosti najbližšie. Napríklad v roku 2018 Komisia spustila iniciatívu SHARE (SportHub: Aliancia pre regionálny rozvoj v Európe)²⁰ s cieľom vyzdvihnúť úlohu športu v regionálnom rozvoji.

8. HODNOTENIE PRIDANEJ HODNOTY ODPORÚČANIA RADY

Odporúčanie Rady poskytuje členským štátom EÚ stimul na riešenie nedostatočnej pohybovej aktivity prostredníctvom verejnej politiky. Z celkovo 148 politík a akčných plánov, ktoré oznámili členské štáty EÚ vo všetkých sektoroch s významom pre podporu HEPA (152 bolo oznámených počas prvého obdobia vykazovania), bolo 89 prijatých po prijatí odporúčania Rady v novembri 2013. Stratégia WHO v oblasti pohybových aktivít pre európsky región na roky 2016 – 2025 poskytuje členským štátom EÚ ďalší stimul na to, aby konali.

Kľúčovým prvkom odporúčania Rady je zachovanie a posilnenie siete kontaktných miest pre HEPA. Zástupcovia z členských štátov EÚ sa pravidelne stretávajú, aby diskutovali a učili sa o nových trendoch, dostupných dôkazoch a najnovšom vývoji v oblasti HEPA. Vďaka tomu ostávajú dobre informovaní o tom, ako podporovať zdraviu prospešné pohybové aktivity vo svojich krajinách, a vyzdvihujú ich význam. Sieť kontaktných miest je užitočná na výmenu osvedčených postupov (a to aj mimo štruktúrovaného rámca zasadnutí) a navyše z údajov, ktoré kontaktné miesta zhromažďujú v kontexte rámca monitorovania, vyplýva revidovaný prehľad o vykonávaní politík a opatrení súvisiacich s HEPA v celej EÚ.

Zásadný význam má využívanie plánov hodnotenia na posúdenie vplyvu a účinnosti politík a akčných plánov na vnútroštátnej úrovni. Napriek tomu obsahovalo takýto plán hodnotenia len 80 zo 148 oznámených politík alebo akčných plánov. Neboli oznámené

²⁰ https://ec.europa.eu/sport/policy/economy/share_en.

ani žiadne systematické informácie o tom, či sa tieto hodnotenia skutočne vykonali. Táto otázka by sa mala riešiť v ďalšom kole monitorovania.

Celkovo boli príspevky kontaktných miest k rámcu monitorovania veľmi dobré. V ďalších kolách zberu údajov možno prieskumný nástroj ešte vylepšiť s cieľom zúžiť možnosti výkladu, zjednodušiť porovnávanie údajov medzi krajinami a vyhnúť sa situáciám, keď zmena kontaktného miesta v krajine vedie k rôznym metódam podávania správ.

Štruktúrovaná spolupráca s Regionálnym úradom WHO pre Európu v súvislosti s odporúčaním Rady sa ukázala ako vzájomne prospešná a zahŕňala spoločné činnosti zamerané na šírenie informácií a zlepšenie Európskeho informačného portálu WHO o zdraví. Podporu poskytovanú Komisiou a Regionálnym úradom WHO pre Európu považovali za veľmi užitočnú najmä kontaktné miesta.

Komisia dostala od pracovnej skupiny Rady pre šport pozitívnu spätnú väzbu, pokiaľ ide o prehľady o jednotlivých krajinách týkajúce sa pohybových aktivít, ktoré pracovná skupina považovala za užitočné až veľmi užitočné. Najcennejšou súčasťou tejto činnosti bola spolupráca rôznych sektorov na vnútroštátnej úrovni. Stretnutia predstaviteľov kontaktných miest sa tiež považujú za veľmi užitočné na zlepšenie medzisektorovej a cezhraničnej spolupráce a na prehlbenie diskusií. Tematické prehľady o vzdelávaní a zdraví sa považovali za užitočné až veľmi užitočné a v budúcnosti by sa mali zopakovať, možno prostredníctvom vytvorenia podobných prehľadov pre iné sektory, ako sú napríklad doprava, územné plánovanie, pohybové aktivity na pracovisku, sociálne zabezpečenie (seniori) či cestovný ruch. Tematické stretnutia by sa mohli organizovať v sektoroch, ako sú územné plánovanie a pohybové aktivity.

9. ZÁVERY

Toto preskúmanie vykonávania odporúčania Rady za obdobie 2017 – 2019 poukazuje na pozitívny vývoj. Bolo prijatých niekoľko nových politík. Najväčšie zlepšenia boli zaznamenané v niekoľkých krajinách, ktoré majú vnútroštátne programy zamerané na poradenstvo v oblasti pohybových aktivít a predpisovanie cvičení zdravotníckymi pracovníkmi, ako aj vnútroštátne systémy na podporu pohybových aktivít na školách a aktívneho cestovania do školy. Okrem toho viac krajín oznámilo programy na zlepšenie prístupu sociálne znevýhodnených skupín k cvičebným alebo rekreačným zariadeniam, čo naznačuje lepšie uznávanie nerovnakých príležitostí na pohybovú aktivitu. *Komisia nabáda členské štáty EÚ, aby naďalej posilňovali zameranie svojich vnútroštátnych programov na deti a mladých ľudí a aby pravidelne poskytovali informácie o svojom úsilí.*

Medzisektorová spolupráca na vnútroštátnej úrovni sa ešte zlepšila a kontaktné miesta sa rozrástli do silnej a užitočnej siete pre cezhraničnú spoluprácu. *Komisia nabáda členské štáty EÚ, aby pokračovali vo výmene osvedčených postupov a spolupracovali v rámci príslušných iniciatív.*

Zozbierané údaje o pohybových aktivitách obyvateľstva naznačujú, že ich úroveň je stále príliš nízka. Keďže dostupnosť spoľahlivých údajov má pre podnecovanie tvorby politík zásadný význam, treba vyriešiť pretrvávajúci problém zverejňovania protichodných údajov pochádzajúcich z rôznych prieskumných nástrojov. *Komisia víta úsilie členských štátov EÚ o zlepšenie monitorovania HEPA a dohľadu nad nimi a poznamenáva, že v ňom musia pokračovať.*

Od začiatku vykonávania odporúčania Rady možno pozorovať celkový pokrok v oblasti podpory a monitorovania HEPA v členských štátoch EÚ, ale pokračujúca podpora bude užitočná. *Komisia bude naďalej spolupracovať s WHO s cieľom podporovať členské štáty EÚ v oblasti vývoja ukazovateľov, metód zberu údajov, šírenia a výmeny osvedčených postupov a nástrojov na budovanie kapacít a rozvoja politík.*

Komisia do troch rokov predloží ďalšiu správu o vykonávaní odporúčania Rady. Predtým uskutoční nové kolo zberu údajov na základe rámca monitorovania a predloží tretie vydanie prehľadov o jednotlivých krajinách týkajúcich sa pohybových aktivít, prípadne aj s tematickými prehľadmi o jednotlivých sektoroch.

V rámci ďalšej správy by sa mohla posúdiť potreba aktualizovať odporúčanie Rady, najmä s cieľom zlepšiť rámec monitorovania a ukazovatele.

Príloha – Uplatňovanie 23 ukazovateľov v členských štátoch

Krajina	Ukazovateľ 01	Ukazovateľ 02	Ukazovateľ 03	Ukazovateľ 04	Ukazovateľ 05	Ukazovateľ 06	Ukazovateľ 07	Ukazovateľ 08	Ukazovateľ 09	Ukazovateľ 10	Ukazovateľ 11	Ukazovateľ 12	Ukazovateľ 13	Ukazovateľ 14	Ukazovateľ 15	Ukazovateľ 16	Ukazovateľ 17	Ukazovateľ 18	Ukazovateľ 19	Ukazovateľ 20	Ukazovateľ 21	Ukazovateľ 22	Ukazovateľ 23	Krajina spolu
Rakúsko	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	16
Belgicko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	21
Bulharsko	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	11
Chorvátsko	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	9
Cyprus	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	6
Česko	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	16
Dánsko	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	18
Estónsko	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	16
Fínsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	23
Francúzsko	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	14
Nemecko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	21
Maďarsko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	20
Írsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	19
Taliano	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	12
Lotyšsko	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	14
Litva	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	13
Luxembursko	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	15
Malta	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	15
Holandsko	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	14
Poľsko	0	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	12
Portugalsko	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	8
Rumunsko	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	10
Slovensko	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	9
Slovinsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	20
Španielsko	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	16
Švédsko	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	13
Spojené kráľovstvo	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	21
Spolu	19	27	26	16	21	27	7	10	27	17	13	17	27	15	20	9	16	4	14	12	13	27	18	

Obrázok 2 – 2015

Krajina	Ukazovateľ 01	Ukazovateľ 02	Ukazovateľ 03	Ukazovateľ 04	Ukazovateľ 05	Ukazovateľ 06	Ukazovateľ 07	Ukazovateľ 08	Ukazovateľ 09	Ukazovateľ 10	Ukazovateľ 11	Ukazovateľ 12	Ukazovateľ 13	Ukazovateľ 14	Ukazovateľ 15	Ukazovateľ 16	Ukazovateľ 17	Ukazovateľ 18	Ukazovateľ 19	Ukazovateľ 20	Ukazovateľ 21	Ukazovateľ 22	Ukazovateľ 23	Krajina spolu
Rakúsko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	20
Belgicko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	21
Bulharsko	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	15
Chorvátsko	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1	17
Cyprus	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	13
Česko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	21
Dánsko	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	19
Estónsko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	20
Fínsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	23
Francúzsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	18
Nemecko	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	19
Grécko	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	12
Maďarsko	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	16
Írsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	22
Taliansko	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	15
Lotyšsko	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	15
Litva	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	15
Luxembursko	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	15
Malta	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	15
Holandsko	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	13
Poľsko	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	11
Portugalsko	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	15
Rumunsko	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	17
Slovensko	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	11
Slovinsko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	18
Španielsko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	19
Švédsko	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	22
Spojené kráľovstvo	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	21
Spolu	22	28	28	22	26	28	6	20	25	24	21	22	28	24	21	16	18	5	17	15	14	24	24	

Obrázok 3 – 2018